

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ ธรรมะ เราคิดกันเองในวิทยาศาสตร์ เพราะเราศึกษามา เรามีปัญญา เราว่าธรรมะเป็นวิทยาศาสตร์ เวลาใครบอกว่าธรรมะเป็นวิทยาศาสตร์ พวกเราจะภูมิใจมาก เราก็ภูมิใจนะ วิทยาศาสตร์เป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ คุณความเจริญทางวิทยาศาสตร์ เห็นไหม คอมพิวเตอร์ต่างๆ เราต้องให้เด็กศึกษา ต้องให้เด็กมีความเข้าใจ

แต่เวลาประพฤติปฏิบัตินะ สิ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์ เราคิดกัน เด็กแรกเกิด สิ่งต่างๆ เกิดขึ้นมาแบบว่ามันเป็นสิ่งที่ไร้เดียงสา มันน่ารักมาก แต่พอศึกษาไปทางวิทยาศาสตร์มันก็ตามวัตถุ แต่จริงๆ แล้วนะมันมีกรรม สิ่งที่มีกรรมนะ ถ้าพิสูจน์กันทางวิทยาศาสตร์ คุณสังคมนิยมสิ เขาจะบอกเลยนะว่าพ่อแม่ทำตามหน้าที่ เลี้ยงลูกตามหน้าที่นะ พ่อแม่ไม่มีบุญไม่มีคุณ เขาคิดเป็นวิทยาศาสตร์ สิ่งนี้เป็นวัตถุนิยม แต่จริงๆ แล้วมันมีกรรมนะ

สิ่งที่เป็นธรรมะมันเหนือวิทยาศาสตร์ มันพิสูจน์ตรงนี้ได้ไง วิทยาศาสตร์พิสูจน์อย่างนี้ไม่ได้ วิทยาศาสตร์พิสูจน์เรื่องกรรมไม่ได้ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ถึงการเกิดและการตายไม่ได้ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้นะ งงมาก คนตายแล้วก็แล้วกันไป เกิดมาจากไหน? ก็เกิดมาจากสิ่งที่พิสูจน์ได้ เกิดมาจากไข่ เกิดมาจากสเปิร์มแล้วผสมกันขึ้นมา แต่ถ้าไม่มีจิตปฏิสนธิ เป็นไปไม่ได้หรอก

เพราะถ้ามีปฏิสนธิจิตขึ้นมา ตัวปฏิสนธิจิตคือเรา คือเวร คือกรรมที่สร้างมา พระโพธิสัตว์สร้างมาเป็นพระโพธิสัตว์ เห็นไหม สิ่งนี้สร้างมาๆ สิ่งนี้สร้างมานี้มันสืบต่อเนื่องมาจนเป็นจริตนิสัย คุณการเกิดมาของเด็ก เด็กบางคนมีเขาว์ปัญญาดีมาก เด็กบางคนปัญญาปานกลาง มันเป็นกรรมของเขา

คูสิ คูจูปนถก เห็นไหม แม้แต่พี่ชายเป็นพระอรหันต์นะ สอนให้น้องท่องคาถาคำเดียวก็ท่องไม่ได้ จนพี่ชายเสียหน้าไป อาย ก็ให้น้องชายสิก แต่พระพุทธเจ้ามาดักรออยู่

“จูพีนถก เธอบวชเพื่อใคร?”

“บวชเพื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” ไม่ได้บวชเพื่อพี่ชายของตัวเอง เห็นไหม

“เอานี่นะ เอาผ้าขาวไปลูบนะ นี่ลูบผ้าขาวแล้วบอกว่า ผ้าขาวหนอ ขาวหนอ”

ลูบไปๆ ด้วยเหงื่อด้วยโคลของเราผ้ามันจะขาวได้อย่างไร เพราะผ้าขาวมันแห้งหัวใจ เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาทันทีเลย แต่ทำไมพระอรหันต์นะ มีบุญญาธิการขนาดนั้น ท่องคาถาคำเดียวท่องไม่ได้ จำอย่างไรก็จำไม่ได้ จนพี่ชายอายมากนะ

นี่ในพระไตรปิฎก ในธรรมบท เคยบวชในชาติหนึ่งเป็นพระ แล้วพระองค์หนึ่งสวด ปาติโมกข์อยู่ หัดฝึกซ้อมปาติโมกข์ แต่ตัวเองเป็นนักปราชญ์ใจ เป็นผู้ที่มีความรู้มาก เห็นเขาท่อง ตีๆ ชัดๆ ก็หัวเราะเยาะเขา การหัวเราะเยาะเขา กรรมอันนั้นมันฝังมาไง เพราะไปดูถูกปัญญาของเขา มันทำให้ปัญญาของเราเนี่ยเสื่อมทราม แต่ด้วยบุญญาธิการที่สร้างมา เห็นไหม เนื้อของจิตมันมีโอกาสของมัน ลูบผ้าขาวนี่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาทันทีเลย สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้ว มีอภิญญาด้วย

จะบอกว่าเด็กของเราเนี่ยบางคนปัญญามาก ปัญญาปานกลาง หรือปัญญาจะด้อยขนาดไหนก็แล้วแต่ เขาก็มีหัวใจ เขามีจิตของเขา หัวใจอันนี้ เห็นไหม หัวใจอันนี้มีความรู้สึกดี มีความรู้สึกชั่วของเขา แต่เวลากรรมมันมา คุณติกรรมมาคือความเข้าใจ ความเห็นผิด อวิชชาคือความรู้ในผิดๆ เราเข้าใจสิ่งใดผิด คนที่เข้าใจถูกกับเข้าใจผิด ทะเลาะกันหน้าดำหน้าแดงเลย ไอ้คนเข้าใจผิดมันก็ว่ามันถูก

นี่ก็เหมือนกัน อวิชชามันปกคลุมใจไว้ มันเข้าใจผิด มันเห็นความเป็นไปของชีวิตนี้ผิด ชีวิตนี้มันหลงไปทางวัตถุ อยากได้แต่วัตถุกัน วัตถุนั้นเป็นความจำเป็นนะ คุณอย่างวิทยาศาสตร์นี้ จำเป็นไหม? จำเป็นทั้งนั้นแหละ เห็นไหม เวลาสังคมนิยมเขาบอกเลย “พ่อแม่ไม่มีบุญ ไม่มีคุณ”

ไม่มีบุญ ไม่มีคุณได้อย่างไร? มันเป็นสายบุญสายกรรมนะ มันมีสายบุญสายกรรมมา มันถึงเกิดเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูกกัน พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก แต่เวลาพ่อแม่ของเราเนี่ย พ่อแม่ที่ดีก็มี พ่อแม่ที่ทำอาชีพต่างๆ เห็นไหม เรารู้ว่าพ่อแม่เราผิด พ่อแม่เราผิดเราจะสอนได้อย่างไร?

แต่เป็นพระอรหันต์ของลูกนี่เป็นจริงๆ เพราะบุญคุณอันนั้น แต่ด้วยทิฐิมานะ ด้วยความเห็น เห็นใหม่ พระอรหันต์ของลูกคือบุญ คือคุณ คือสิ่งที่เราเกิดมา แต่ถ้าทางวิทยาศาสตร์ทุกอย่างมีค่าเท่ากัน ทุกอย่างเสมอภาค มีเสรีภาพ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นคอมมิวนิสต์ เป็นนักสังคมนิยมที่สุดองค์หนึ่ง เป็นสังคมนิยมคนแรกของโลก เพราะพูดเรื่องความเสรีภาพ เรื่องความเสมอภาค เสรีภาพในศาสนานะ เสรีภาพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือพระอรหันต์ จิตของพระอรหันต์นั้นเป็นพระอรหันต์เท่ากัน แต่บารมีของพระอรหันต์เห็นใหม่ คุณเอดท์ก็ยังคงแตกต่างกันไป

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าพูดถึงความเสมอภาค ธรรมวินัย พระโศดาบัน พระสัทธาคามิ พระอนาคามิ พระอรหันต์ นี่มันเสมอภาคกันได้ไหม? พระโศดาบันจะรู้เท่าพระสัทธาคามิไหม? พระสัทธาคามิจะรู้เท่าพระอนาคามิไหม? พระอนาคามิจะรู้เท่าพระอรหันต์ไหม? มันรู้เท่าไม่ได้ นี่ไงมันก็มีขั้น ความที่มีขั้นแต่ละขั้น เพราะภูมิปัญญาเรามีเท่านี้ วุฒิภาวะเรารู้ได้แค่นี้ สิ่งที่เราไม่รู้มันยังมีอีกมหาศาลเลย แต่ถ้าเป็นพระอรหันต์ สิ้นสุดแล้วนี่มันรู้จบกระบวนการ

กระบวนการคืออะไร? กระบวนการคือจิตของเรามันเกิดในวิญญูะ เห็นใหม่ ชีวิตใหม่ เป็นสัตว์เดรัจฉาน ชีวิตใหม่หมุนเวียนไป เทวดา อินทร์ พรหม ชีวิตใหม่ๆ สิ่งนี้เวียนไป มันมีความเสมอภาคไหม? จิตดวงเดียว จิตที่ว่ามันสร้างสมบุญญูะการ มันเกิดดี เกิดชั่ว เกิดต่างๆ กันไป

นี่มันจะเวียนตายเวียนเกิด ใหม่ๆ ที่ในจิตเราเอง คุณสิญูะป็นถก จิตเราเองมีคุณสมบัติที่จะเป็นพระอรหันต์ได้ ถ้าไม่เจอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พี่ชายไล่ให้ไปสีกก็ไปสีก สีกแล้วก็ไปใช้ชีวิตทางโลก แต่เพราะเขามีบุญญูะการมา พระพุทธเจ้าเล็งญาณ เห็นใหม่ ที่ว่าเล็งญาณจะรู้สัตว์ขนสัตว์ มันรู้สัตว์ขนสัตว์ที่หัวใจนะ เพราะเขามีความพร้อม แต่ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ชี้

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมานี่เกิดในวิญญูะ ในจิตวิญญูะของเรามันก็มีสูงมีต่ำของมัน ความคิดดีคิดชั่ว ความคิดเราก็เกิดแตกต่างกัน นี่ความแตกต่างกัน ในวิญญูะมันก็หมุนแตกต่างกันไป สิ่งนี้มันเป็นไปตามกรรม แต่เวลาที่จะให้มันเสมอภาค มันเสมอภาคคือว่ามันสะอาดบริสุทธิ์เท่ากัน

เพราะพระโศดบัน พระสภิตากามี พระอนาคามี ความสะอาดบริสุทธิ์ไม่เท่ากัน ความไม่เท่ากันนี้วุฒิภาวะมันแตกต่างกัน แต่พอเป็นพระอรหันต์แล้วเสมอกากัน เสมอกากโดยหัวใจ เสมอกากโดยความสะอาดบริสุทธิ์ แต่ไม่เสมอกากในเรื่องของรูปร่าง พระอรหันต์รูปร่างแตกต่างกันไป ฤทธิ์เดชความรู้ความเห็นแตกต่างกันไป แต่ความเสมอกาก ความสะอาดอันนั้นนี้เสรีภาพมันอยู่ตรงนี้

เสรีภาพ ภราดรภาพ ความเสมอกาก! แต่ความเสมอกากมันเกิดมาจากตรงไหน? ความเสมอกากของเราคือเกิดจากเราขวนขวายเราพยายามของเราใช่ไหม? เราต้องมีความเพียรชอบ ความขยันหมั่นเพียรของเรา เพื่อให้ไปถึงจุดหมายปลายทาง จิตมันเดินไป แต่เวลาความเห็นของวิทยาศาสตร์นะ ความสะอาดบริสุทธิ์ ก็คือความสะอาดบริสุทธิ์โดยความเห็นของเรา สะอาดบริสุทธิ์คือคิดว่ามันสะอาดบริสุทธิ์ แต่มันไม่สะอาดบริสุทธิ์ไง นี่วิทยาศาสตร์

การประพฤติปฏิบัตินะ ในศาสนาพุทธเราเป็นศาสนาแห่งปัญญา แต่ปัญญาต้องเป็นปัญญาธรรมะ ธรรมโอสถ.. ธรรมโอสถนี่ธรรมเหนือโลก แต่ถ้าธรรมในโลก เห็นใหม่ ธรรมในวิทยาศาสตร์ เวลาเกิดพายุ เกิดฝนฟ้าคะนอง เป็นธรรมชาติใหม่? มันเป็นธรรมชาติ เมื่อก่อนคนโบราณ ฟ้าผ่าฟ้าร้องนี่ไม่เข้าใจนะ กลัว ต้องกราบไหว้อ้อนวอน แต่ในปัจจุบันนี้เราเข้าใจหมดแล้ว วิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้หมดว่ามันเป็นเพราะเหตุใด?

ฟ้าผ่า ฟ้าร้อง สิ่งต่างๆ เกิดเพราะเหตุใด? นี่เป็นธรรมชาติใหม่? แล้วเราเข้าใจไหม? เราเข้าใจแล้วเราได้อะไร? นี่ไงธรรมชาติเป็นธรรมะ ธรรมะคือเราเข้าใจแล้ว เราไม่ตื่นตื่นไปกับสิ่งที่เป็นผลของโลก แต่หัวใจของเราล่ะ? หัวใจของเราที่ธรรมโอสถเท่านั้นที่จะไปแก้ไขได้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นใหม่ ปัญญาอันนี้มันเกิดเป็นภวานามยปัญญา มันเกิดมาจากไหน? มันเกิดมาจากโง่เขลาเรานี้แหละ จิตโง่งนะ จิตโง่ถึงได้มาเกิด เพราะจิตโง่มันรู้ทุกอย่างหมดเลย แต่ไม่รู้ตัวมันเอง เพราะมันมีคบอดในตัวมันเอง มันถึงต้องเวียนเวียนเกิดไปในวัฏฏะ ธรรมะนี้มาชำระล้างมัน มันเข้าใจของมัน เข้าใจในตัวเราเอง

ขณะที่เป็นพระโศดบัน พระสภิตากามี พระอนาคามี มันยังไม่เข้าใจตัวเองเลยเพราะว่าตัวภพ ตัวที่ละเอียด เห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ประพฤติปฏิบัติไปนี่จิตว่าง สว่างใสไปหมดเลย แต่เวลามันจับตัวความสว่างใสอันนั้นได้ เวลาผ่านไปแล้วท่านบอกว่า

“ความสว่างไสว นั้นเหมือนกองจี้ควาย”

แต่กองจี้ควายนี้ถ้าไม่ใช่พระอนาคามีจะจับอันนี้ไม่ได้ ไม่ใช่พระอนาคามีจะเห็นความสว่างไสวอย่างนี้ไม่ได้ พระอนาคามีถึงจะจับสิ่งนี้ได้ จับสิ่งนี้ได้มันยังเป็นกองจี้ควาย เห็นไหม วุฒิภาวะของพระอนาคามีกับพระอรหันต์มันต่างกัน พอกองจี้ควายทิ้งไปแล้ว ฟันจากจิตเดิมแท้ นี่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่มองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่ผู้ข้ามพ้นกิเลส พอข้ามพ้นกิเลสไปแล้วนี้มันรู้จักตัวเอง

ถ้าเป็นอวิชชา ความไม่รู้ของมัน มันก็เศร้าหมอง-ส่องใส ความส่องใสของมันเหมือนเรา คิดถึงลูก ความอาลัยอาวรณ์ เห็นไหม ความห่วงหาอาลัยอาวรณ์ เขาทำอะไรให้เราเจ็บปวด เขาไม่ได้ทำให้เราเจ็บปวดเลย แต่อยู่คนละสถานที่แล้วเราระลึกถึงเขาเอง ความทุกข์ความสุขของเราคือเราแบกหาม เรามีความคิด มันถึงเป็นความทุกข์ใช่ไหม?

นี่ไม่ได้คิด ไม่ได้อะไรเลย แต่! แต่มันอาลัยอาวรณ์ มันห่วงหาของมัน เห็นไหม มันเศร้าหมอง มันส่องใส สิ่งนี้มันอยู่ในหัวใจ แต่พอเข้าไปจับตรงนี้ได้แล้วแก้ไขได้ นี่มันเสมอภาคที่นั่น แต่ทางวิทยาศาสตร์เราเข้าใจผิดกัน เราเข้าใจผิดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าความเสมอภาคมันกะเกณฑ์ได้ ความเสมอภาคของโลกคือกฎหมายบังคับให้เสมอภาค แล้วมันเสมอภาคจริงไหม? ทุกคนต้องได้เท่านั้น

คู่วิเวลาเราทำหน้าที่การงาน เงินเดือนเราได้เท่ากัน ค่าของเงินเดือนได้เท่ากันไหม? คนที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยนะแป็บเดียวก็หมดเลย คนที่รู้จักเก็บรักษา ค่ามันเท่ากัน แต่หัวใจที่มีคุณธรรม หัวใจที่รู้จักประหยัดมัธยัสถ์ เงินของเราจะมีค่ามากกว่าเขา เงินของเรามันจะใช้จ่ายได้มากกว่าเขา เพราะรู้จักประหยัดมัธยัสถ์

เงินเท่ากัน คุณค่าของมันยังไม่เท่ากันเลย มันอยู่ที่คนใช้ คนใช้ไม่เป็นมันมีค่าน้อยมาก เพราะใช้ฟุ่มเฟือย ไอ้คนที่มีความค่าใช้มัน เห็นไหม เงินเท่ากัน แต่ใช้ได้ประโยชน์มากกว่า แล้วเงินเท่ากัน ทำไมไม่เท่ากัน? ไม่เท่ากันเพราะหัวใจ เพราะคนที่มีความศีลมีธรรม

นี่ก็เหมือนกัน มันไม่เท่ากันตรงนี้ ถ้ามันไม่เท่ากันตรงนี้ปีบ มันย้อนกลับไปถึงที่สุดแล้ว ความเสมอภาคนะ วิทยาศาสตร์เป็นวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์เป็นกฎตายตัว เป็นสิ่งที่มันต้องพิสูจน์ได้อย่างนั้น ถ้ากฎตายตัวนะ เราเป็นปุถุชนเราจะเป็นพระโสดาบันไม่ได้ พระโสดาบันจะ

เป็นพระสภิกษาคามีไม่ได้ พระสภิกษาคามีเป็นพระอนาคามีไม่ได้ ทำไมมันเปลี่ยนแปลงได้ล่ะ? มันเปลี่ยนไปแล้วนะมันไม่ถอยกลับด้วย มันเปลี่ยนไปแล้วมันเป็นอกุปกรรมด้วย คงที่แบบกรรม มันเป็นอย่างไรมิสูจน์ได้ในหัวใจของเราละ

ความเสมอภาค สิ่งต่างๆ ที่เราคิดเป็นความเสมอภาค เป็นวิทยาศาสตร์ที่เขาคิดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็น เราเจอบ่อย เพราะเราเที่ยวป่ามา เราจุดค้ำไปเจอพวกนี้ เวลาเขา มาพูดธรรมะกันนะ เราบอกว่า ไม่ใช่ เขาเข้าใจของเขาผิด แล้วเขาอ้างอย่างนี้ อ้างเป็น วิทยาศาสตร์ แต่ธรรมะมันเหนือวิทยาศาสตร์ แล้วธรรมะนี้คนจะรู้ได้นะ มันพิสูจน์ได้ ไม่ใช่เหนือวิทยาศาสตร์แล้วพิสูจน์ไม่ได้

เหนือวิทยาศาสตร์แล้วพิสูจน์ได้ ถ้าพิสูจน์ไม่ได้ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นคนพยากรณ์เอง เวลาพระที่เข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไม่ต้องมา ให้เข้าไปป่าช้าก่อน พอพระอรหันต์ไปเห็น ซากศพ ไปเห็นสิ่งที่มันแทงหัวใจ ทำไมพระอรหันต์มันหวั่นไหวล่ะ? ทำไมหัวใจพระอรหันต์ ทำไมมันโยกคลอนไปล่ะ?

แต่ถ้าเวลาเป็นพระอรหันต์ เห็นไหม มีพระอรหันต์ที่แคะแกร็น แล้วพระเขาไปลูบหัว เล่นกันนะ ไม่เข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “นั่นพระอรหันต์นะ” เพราะการไปลูบหัว การไปทำสิ่งที่ผิดพลาดกับจิตที่เป็นธรรมมันเป็นกรรมมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงไม่ให้ทำ

สิ่งที่พิสูจน์ได้ เหมือนผู้รู้จริงเห็นจริง จะพิสูจน์ได้จริงๆ ไม่ใช่ว่าธรรมะเหนือธรรมชาติ แล้วพิสูจน์ไม่ได้ พิสูจน์ได้จากคนที่รู้จริงแล้วพิสูจน์ได้ มันเอามาพิสูจน์ตรวจสอบกันได้ การตรวจสอบกัน ครูบาอาจารย์ท่านธัมมสาภิญา เอตัมมังคลมุตตมัง ท่านตรวจสอบกันอย่างไร ตรวจสอบให้ธรรมะบริสุทธิ์ สิ่งที่บริสุทธิ์แล้วมันเป็นอุดมคติ มันเป็นความคิดของใจ มันเป็น ความรู้สึกในหัวใจ เวลามันกระเพื่อมออกมา สติมันพร้อมเป็นอัตโนมัติ ถึงบอกว่ามันสะอาด บริสุทธิ์ที่นั่น มันไม่มีอกุศล ไม่มีสิ่งใดในหัวใจเลย มันเป็นประโยชน์มาก

ความเสมอภาคมันอยู่ที่นี้ พระอรหันต์มีคุณค่าเท่ากันหมด สิ่งที่คุณค่าเท่ากันหมดเพราะ การที่ว่าจิตที่สะอาดบริสุทธิ์ เห็นไหม ที่นี้เราพูดถึงหลักสัจธรรมะ มันเป็นโลกกับธรรมะ โลก นี้เป็นสมมุติบัญญัติ บัญญัติขึ้นมาให้เราก้าวเดินด้วยความหมั่นเพียรของเรา แล้วถึงเป้าหมาย

แต่ถ้าเราคิดแบบวิทยาศาสตร์ ปล่อยวางๆ ปล่อยวางโดยปฏิเสธเราจะจมอยู่กับที่ แห่อยู่กับที่ สร้างภาพความว่างขึ้นมา แล้วมันจะก้าวเดินไปไม่ได้ แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ความว่างต้องมีพลังงานของมัน เหมือนเชื้อเพลิงมีพลังงานของมัน แล้วเขาใช้เชื้อเพลิงเป็นประโยชน์กับเขา

นี่ก็เหมือนกัน จิตเป็นสมาธิแล้วใช้ปัญญาขึ้นมา ปัญญาที่เกิดขึ้นมาเป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมา แล้วมันจะเข้าไปทำลายอวิชชา ทำลายสิ่งที่มันมีอำนาจเหนือใจเรา ครอบงำใจเราให้เราเวียนเกิดเวียนตาย มันชำระล้างเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป พระโศดฉบับอีก ๗ ชาติ พระสภิกาทคามิอีก ๑ ชาติ พระอนาคามิเหลือชาติเดียว ชาติที่เกิดเป็นพรหม เห็นใหม่ ถ้าถึงที่สุดแล้วหมดสิ้นเลย แล้วหมดสิ้นมีชีวิตอยู่ หมดสิ้นอยู่มีความรู้สึก หมดสิ้นอยู่แล้วมีการพิสูจน์ได้

นี่เสมอภาคอันนี้ถึงเป็นสิ่งที่เป็นวินมุตติสุขในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีเฉพาะในพุทธศาสนา ศาสนาอื่นลัทธิอื่นเขาพูดถึงการภาวนา การภาวนาทุกลัทธิศาสนาสอนได้ คุณิฤยัษีชีพรไม่มีศาสนาเขาก็ทำได้ ที่สุดของกระบวนการกระประพฤติปฏิบัติคือความสงบ เขาเข้าใจว่าความสงบนั้นเป็นนิพพาน เขาเข้าใจว่าความสงบเป็นนิพพานเขาเลยหลง ความหลงนั้นเลยเป็นมิจฉาสมาธิ มันเป็นสมถะ เป็นสมาธิ แต่เพราะเขาหลง เขาไม่เข้าใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำสมาบัติได้ตั้งแต่ตอนไปอยู่กับอาฬารดาบสแล้วนะ แล้วปฏิเสธมา นี่ไงสมาบัติทำได้หมดแล้ว ความสงบทำได้หมดแล้ว แต่มันยังมีอะไรในหัวใจอยู่ จนมันรื้อค้นจนรู้จริงเห็นจริง ทำสิ้นไปจากกิเลสจริง แล้วสอนธรรมะไว้ เพียงแต่ดูดี ภาวะของชาวพุทธมันไม่ถึง วิทยาศาสตร์นี่มันขังตัวเอง กักขังความคิดว่าต้องเป็นอย่างนี้ แล้วไปพิสูจน์ เราไม่ปล่อยจิตเราให้อิสระ ถ้าปล่อยให้เป็นอิสระนะ..

จริงอยู่วิทยาศาสตร์มันจำเป็น เราต้องมีหลักเกณฑ์ของเรา แต่เวลาพิสูจน์ไปแล้วมันมีสิ่งเหนือการคาดคิด เหนือกรอบความคิดเรามากนัก ถ้าเหนือกรอบความคิดเรา มันก็จะทำลายความคิดเรา ว่าความคิดเรานี้มันเป็นสูตรตายตัว มันเป็นเรื่องที่เป็นสัญญาที่คาดการณ์ แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาเป็นปัจจุบันธรรม มันเกิดปัจจุบันธรรม เกิดการกระทำ เกิดมรรคญาณ แล้วทำลายกิเลสไปมันจะมหัศจรรย์มาก

การประพฤติปฏิบัติ นี่ไงมันเหนือโลก เหนือตรงนี้ เหนือแต่ผู้รู้จริงแล้วพิสูจน์ได้ ทำได้ แล้วจะเป็นประโยชน์ เห็นใหม่

“จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่งนะ”

ใจของครูบาอาจารย์เราท่านมีหลักมีเกณฑ์ เรายึดเกาะไว้ ถึงจะไม่เข้าใจ ถึงจะไม่รู้ เราพยายามทำไปมันจะถึงกันได้ พอถึงกันได้ เห็นไหม ดูการพัฒนาของแต่ละประเทศ ความค่อยพัฒนากับพัฒนาแล้ว ใจที่พัฒนาแล้วเขาเห็นว่าการพัฒนามันจะเป็นขั้นตอนมันอย่างนั้น แต่การเป็นขั้นตอนอย่างนั้นต้องให้รู้จริง เพราะพอเราคิดปั๊บมันก็เป็นสูตร เป็นวิทยาศาสตร์อีกแล้ว มันก็เป็นกรอบเข้ามาครอบงำใจ เป็นกรอบที่ใจให้มันเป็นอิสระไม่ได้ ต้องปล่อยเป็นธรรมชาติ ปล่อยเป็นตามความจริง ตามธรรมชาติที่มันเกิดเอง

ถ้ามันเกิดธรรมะที่เหนือธรรมชาติ แล้วมันจะทิ้งความคิดความยึดติดทั้งหมดเลย ทั้ง เพราะนี่มันทำจริงๆ ธรรมเกิดขึ้นมา.. วิทยาศาสตร์เป็นความจริง แต่รู้แล้วต้องวางไว้ ให้มันเป็นจริงขึ้นมาแล้วเราจะรู้จริง เอวัง